

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року № 683)

Форма № Н – 3.04

Сумський державний університет

Кафедра хірургії, травматології, ортопедії та фізіотрії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Дужий І.Д. _____

« ____ » _____ 20 ____ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ортопедія та травматологія

напрямок підготовки	1101 «Медицина»
спеціальність	7.110101 «Лікувальна справа»
курс	V
форма навчання	денна
інститут, факультет	Медичний інститут

2021-2022 навчальний рік

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Мета і завдання викладання дисципліни.

Ортопедія і травматологія займає важливе місце в процесі підготовки студентів в медичних вузах. Знання зв'язків опорно-рухової системи з органами і системами всього організму, засвоєння ортопедичної симптоматики при загальній патології дозволяє сформулювати основи клінічного мислення у майбутніх лікарів.

Предмет викладається на основі розпізнавання, лікування та профілактики травм, уроджених та набутих деформацій, ушкоджень та їх наслідків, а також захворювань апарату опори і руху.

Мета курсу ортопедії та травматології – навчити студентів володіти етико-деонтологічними основами професії лікаря ортопеда – травматолога, вивчити основні захворювання і ушкодження системи опори і руху у людей різного віку і статі, а також розповсюдження нозологічних форм, етиологію, патогенез, клінічні ознаки, сучасні методи діагностики та лікування травматологічних хворих.

В результаті вивчення ортопедії та травматології студент повинен знати:

- загальні питання організації ортопедо-травматологічної допомоги;
- причини розвитку ушкоджень та патологічних процесів, клінічну симптоматику основних ушкоджень та захворювань органів опори та руху, тактику їх лікування.

Студент повинен вміти

- поставити попередній діагноз поширених ушкоджень та ортопедичних захворювань;
- надати першу лікарську допомогу хворому і прийняти рішення щодо наступної лікарської тактики;
- висвітити зв'язок патологічного процесу в організмі хворого із захворюванням системи опори і руху, дати лікарські пропозиції;
- на основі знання генетичних і соціальних факторів, сучасних досягнень ортопедії та травматології, вміти проводити профілактичні заходи.

Місце дисципліни у навчальному процесі.

Ортопедія та травматологія тісно пов'язана з такими суміжними дисциплінами, як: хірургія, урологія, нейрохірургія, онкологія, анестезіологія та реаніматологія. Забезпечуючи ми дисциплінами для ортопедії та травматології являються анатомія, топографічна анатомія, та оперативна хірургія.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Лекційний курс

На лекціях викладаються основні питання предмету ортопедії та травматології до профілю факультету. Особливу увагу приділено профілактиці захворювань, професійному травматизму, травматизму та захворюванням дітей і підлітків (аномалії розвитку, вроджені вади розвитку та інші)., новим організаційним і лікувально-профілактичним формам роботи, підкреслюючи їхнє значення у зниженні травматизму та захворювань опорно-рухової системи.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ ПО КУРСУ ОРТОПЕДІЯ І ТРАВМАТОЛОГІЯ

№ модуля	№ п.п	Тема лекції	Години	Посилання на літературу
I	1.	Мета та завдання дисциплін, її структура та методичні рекомендації щодо вивчення. Умови та графік модульно-рейтингового контролю знань з дисципліни.	1	
		Історія ортопедії і травматології. Сучасні досягнення ортопедії і травматології. Вітчизняні ортопедичні школи.		[4, 1]
	2.	Принципи і сучасні методи лікування переломів кісток. Помилки в лікуванні переломів. Довгочасні незрощення трубчатих кісток, несправжні суглоби.	1	[1, 3, 4, 12]
	3.	Травматичні вивихи. Класифікація, механізм утворення. Клініко-рентгенологічна діагностика. Основні принципи лікування.	1	[3, 4]
	4.	Вроджені деформації опорно-рухового апарату, сколіотична хвороба. Етіопатогенез, патологічна анатомія сколіотичної хвороби. Комплексне лікування.	1	[3, 4, 13]
	5.	Вроджені вивихи стегна. Дисплазія кульшового суглобу. Вроджена м'язова кривошия. Етіопатогенез, ступені тяжкості, клініка, рентгенологічна діагностика.	1	[10, 11]
	6.	Пошкодження плеча, ліктьового суглобу, передпліччя. Класифікація переломів, принципи лікування.	1	[1, 2, 3, 4, 13]
	7.	Пошкодження стегна, колінного суглобу, механізм утворення. Клініко-рентгенологічна діагностика. Принципи лікування.	1	[1, 2, 3, 4, 13]
	8.	Пошкодження гомілки, гомілково-стопного суглобу, стопи. Класифікація, механізм утворення, клініко-рентгенологічна діагностика. Лікування.	1	[1, 2, 3, 4, 13]
	9.	Остеохондроз хребта	1	[3, 6, 15]
		10.	Політравма. Лікувальна тактика.	
	11.	Вогнепальні ураження опорно-рухової системи.	1	
Всього			10	

2.2 Практичні заняття.

Практичні заняття студентів V курсу проводяться на базі ортопедо-травматологічного центру КУ СМКЛ №1 та №2.

№ модуля	№ п/п	Тема заняття	Час	Література	Шифри			
					ОПП	ОКХ		
I	1.	Особливості обстеження ортопедо-травматологічного хворого. Схема написання історії хвороби ортопедо-травматологічного хворого.	2	[1, 2, 6, 13, 12]	ПП.18 7 ПП.23 5	3.ПФ.С.01. ПР.Р.08		
	2.	Репаративна регенерація кісткової тканини. Сучасні принципи лікування переломів кісток.	2	[4, 17]	ПП.22 7	3.ПФ.Д.02.3 .Р.Р.09.01.- 50		
	3.	Травматичні вивихи.	2	[4, 17]	ПП.18 7	3.ПФ.С.10. ПР.Н.25.01- 27		
	4.	Пошкодження грудної клітки та надпліччя.	2	[1, 2, 13,]	ПП.18 7 ПП.23 5 ПП.12 8	1.ПФ.Д.01. ПР.Р.01.01 3.ПФ.С.13.3 .П.Р.36		
	5.	Пошкодження плеча.	2	[1, 2, 4, 13]				
	6.	Пошкодження передпліччя.	2	[1, 2, 3, 4, 13]				
	7.	Пошкодження в ділянці зап'ястя і кісті.	2	[1, 2, 4]				
	8.	Пошкодження стегна.	2	[1, 3,4,12]				
	9.	Пошкодження колінного суглобу.	2	[3, 4, 5, 8, 14]				
	10.	Переломи гомілки.	2	[6,7,8,11,13]				
	11.	Пошкодження гомілково-ступневого суглобу та стопи.	2	[1,6,8,13]				
	12.	Пошкодження хребта.	2	[1,6,8,12]				
	13.	Пошкодження тазу.	2	[1,2,8,14]				
	14.	Підсумкові атестаційні заняття №1 і №2. Захист історії хвороби.	2	[2,3,13,16]				
	15.	Вроджені деформації опорно-рухового апарату.	2	[1,4,8,13]			ПП.12 8 ПП.22 7	1ПФ.Д.01.П Р.Р.01.01-51
	16.	Порушення постави. Сколіотична хвороба.	2					
	17.	Набуті деформації стоп.	2	[1,2,3,12]			ПП.18 7	3.ПФ.С.10. ПР.Н.25.01- 27
	18.	Ампутації. Протезування в ортопедії.	2	[1,4,5,6]		3.ПФ.С.13.3 .П.Р.36		
	19.	Вогнепальні ураження опорно-рухової системи.	2					
	20.	Підсумкове заняття. Диференційний залік.	2					

Курація хворого проводиться після знайомства з основною медичною документацією (у відділеннях 1 міської лікарні).

Опитування та огляд хворого студент проводить самостійно, аналізує одержані дані і після консультації з викладачами встановлює діагноз захворювання чи травми. У випадках хірургічного лікування в історії хвороби проводиться протокол операції. Захист історії хвороби включає обов'язкову демонстрацію засвоєних спеціальних методик обстеження.

1.2 Самостійна робота студентів.

№	Вид роботи	Час
1.	Написання рефератів.	4 години
2.	Підготовка до тестового модульного контролю.	2 години
3.	Підготовка до практичних і лекційних занять (пошук в Інтернеті, аналіз першоджерел, читання додаткових періодичних видань)	13 годин
4.	Вивчення тем, які не входять до програм: А. Туберкульоз кісток і суглобів. В. Новоутворення кісток і суглобів. С. Лікування дегенеративних змін суглобів. D. Пошкодження сухожилок.	2 години 2 години 2 години 2 години

3. СТРУКТУРНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ” “ОРТОПЕДІЯ ТА ТРАВМАТОЛОГІЯ”

3.1 Розподіл по кредитах

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них:				Вид контролю
	Всього	Аудиторних		СРС	
		Лекції	Практ. заняття		
Кредитів ECTS	3				
<i>Модуль № 1</i> Змістовий модуль 1 Теми № 1-17	75 год. (3 кр)	10	38	27	Усне опитування, тестові завдання, ситуаційні задачі, виписування рецептів
У тому числі: Підсумковий контроль засвоєння модуля			2		
1 кредит ECTS= 30 Аудиторне навантаження – 65,0%, СРС- 35,0%					

3.2 Оцінювання навчальної діяльності студентів з дисципліни “Ортопедія та травматологія”

Поточний контроль

(Розподіл балів)	Кількість балів
МОДУЛЬ № 1	
Тема 1	4
Тема 2	4
Тема 3	4
Тема 4	4
Тема 5	4
.... Тема 6	4
Тема 7	4
Тема 8	4
Тема 9	4
Тема 10	4
Тема 11	4
Тема 12	4
Тема 13	4
Тема 14	4
Тема 15	4
Тема 16	4
Тема 17	4
Тема 18	4
Тема 19	4
Підсумкове заняття	4
Разом поточний контроль	76
Підсумковий контроль Засвоєння дисципліни	44
ВСЬОГО	120

Лекційний матеріал і самостійна робота студентів оцінюється в процесі поточного контролю на відповідних практичних заняттях.

Оцінка поточного контролю (призначення рейтингових балів)

Оцінка	Бали	Всього в балах
“відмінно”	4,0	64,8 – 76,0
“добре”	3,2	54,0 – 64,7
“задовільно”	2,4	43,2 – 53,9
“незадовільно”	0	< 43,1

ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які повністю відвідали аудиторні навчальні заняття і виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Контроль проводиться шляхом опитування.

Максимальна кількість балів за 1-й модульний підсумковий контроль дорівнює 44 балів.

Оцінка	Бали		Всього (в балах)
	Усне опитування	Тести	
“відмінно”	24,0	24,0	40,2 - 44
“добре”	18,0	18,0	36,0 – 40,1
“задовільно”	14,4	14,4	28,8 – 35,9
“незадовільно”	0	0	< 28,7

Заохочувальні бали

Вивчаючи дисципліну, студент отримує бали як за оцінювання знань, так і за додаткові види навчальної роботи, визначені кафедрою:

1. За представлення наукової доповіді на міжнародних конференціях – 15 балів
2. За представлення наукової доповіді на конференціях в ВУЗах України – 10 балів
3. За зайняте призове місце у кафедральній олімпіаді з ортопедії та травматології – 8 балів
4. За представлення наукової доповіді на наукових конференціях Сум ДУ – 6 балів
5. За активну участь в роботі студентського наукового гуртка з ортопедії та травматології – 4 бали
6. За виготовлення наглядних навчальних посібників (стенди, таблиці) – 3

Кількість балів RD, які студент набирає з дисципліни “Ортопедії та травматології” визначається як сума балів з модулів дисципліни (рейтингових оцінок) і заохочувальних балів.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі і визначається за такою шкалою:

Рейтинг студента з дисципліни RD		Шкала оцінювання ECTS	Чотирибальна національна шкала оцінювання
У долях від R	У балах		
$0,90R \leq RD \leq 1,00 R$	$108 \leq RD \leq 120$	A – відмінно	5 (відмінно)
$0,85R \leq RD < 0,90 R$	$102 \leq RD < 108$	B- дуже добре	4 (добре)
$0,75R \leq RD < 0,85 R$	$90 \leq RD < 102$	C – добре	
$0,65R \leq RD < 0,75 R$	$78 \leq RD < 90$	D – задовільно	3 (задовільно)
$0,60R \leq RD < 0,65 R$	$72 \leq RD < 78$	E – достатньо	
$RD < 0,60 R$	$RD < 72$	FX,F- незадовільно	2 (незадовільно)

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали модульний підсумковий контроль. Повторне складання підсумкового модульного контролю здійснюється під час зимових канікул та впродовж двох додаткових тижнів після закінчення весняного семестру за графіком, затвердженим ректором. Повторне складання підсумкового модульного контролю дозволяється не більше двох разів.

Оцінка F виставляється студентам, які не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допущені до модульного підсумкового контролю. Такі студенти повинні пройти повторне навчання з дисципліни за індивідуальним навчальним планом.

Залікові одиниці ECTS з дисципліни одержують лише ті студенти, які успішно пройшли підсумковий контроль

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 60% балів (28,8 балів).

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Основна література

1. Бігуняк В.В., Повстяний М.Ю. Термічні ураження. Тернопіль. Укрмедкнига. 2004 - 196 с.
2. Гайко Г.В., Калашников А.В., Бесединський С.М., Поліжко В.П., Курило А.А. Стан та перспективи розвитку ортопедо-травматологічної допомоги в Україні. Київ.-2001.
3. Дужий І.Д. та ін. Опіки. Суми. СумДУ. 2007 - 102 с.
4. Імобілізація, компресія і distraкція у практичній травматології та ортопедії (власні аналітичні та класифікаційні матеріали). Тернопіль. Укрмедкнига 2000 - 240 с.
5. Єдинак О.М. Ідеальний остеосинтез: Атлас малоінвазивних хірургічних технологій у травматології та ортопедії, Тернопіль. Укрмедкнига. 2003 -176 с.
6. Маркс В.О. Ортопедическая диагностика. Минск. Наука и техника. 2000.-511 с.
7. Олекса А.П. Ортопедія. Тернопіль. Укрмедкнига. 2006 - 528 с.
8. Роцін Г.Г., Гайдаєв Ю.О. та ін. Надання медичної допомоги постраждалим з політравмою на догоспітальному етапі (методичні рекомендації). Київ. 2003.- 34 с.
9. Склярєнко Е.Т. и др. Синдром Титце. Киев. Здоров'я. 2005 - 43 с.
10. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія. Київ. Здоров'я. 2005 - 384 с.
11. Травматология и ортопедия / Руководство для врачей: в 3 томах. Т. 1 / Под редакцией Ю.Г. Шапошникова. – М.: Медицина, 1997.
12. Шумада И.Ф. Диагностика и лечение дегенеративно-дистрофических поражений суставов. Киев. Здоров'я, 1990 – 243 с.
13. Яременко Д.О., Шевченко О.Г., Зайцев О.О., Довбін Н.П. Основні напрямки удосконалення організації медичної допомоги під час дорожньо-транспортних травм на догоспітальному етапі // Політравма, неотложная медицинская помощь.- Сб. статей.- 2005.- Вип. 6.- С. 18-22.

Додаткова література

- Шищук В.Д. Лікування переломів стегнової кістки у постраждалих при поєднаній травмі. Суми. Мрія.- 2007.- 206 с.
- Шищук В.Д. Стандартизація та уніфікація лікування постраждалих з травмою на ранньому госпітальному етапі. Суми. Мрія. 2006.- 136 с.
- Шищук В.Д., Шкатула Ю.В. Уроджена ортопедична патологія. Методичні вказівки Суми. СумДУ.-2007.- 19 с.
- Шищук В.Д., Шкатула Ю.В. Циркуляторні шоки в травматології. Суми. СумДУ. - 2009.- 90 с.
- Шищук В.Д., Гур'єв С.О., Мацюк С.В. Стандартизація та уніфікація лікування постраждалих з політравмою на ранньому госпітальному етапі. Суми. ВВП «Мрія-1» ТОВ – 2006. – 136 с.
- Шищук В.Д., Гур'єв С.О., Жученко П.І. Лікування переломів стегнової кістки у постраждалих при поєднаній травмі. Суми. ВВП «Мрія-1» ТОВ – 2007. – 206 с.
- Шищук В.Д., Гур'єв С.О., Танасієнко П.В., Хіміч М.М. Лікування постраждалих з полісистемними та поліорганными пошкодженнями в сільській місцевості. Житомир. – 2008. 112 с.
- Шищук В.Д. Актуальні проблеми дорожньо-транспортної політравми в умовах аграрно-індустріального регіону. Суми: ВВП «Мрія» ТОВ. - 2011. – 244 с.
- Шищук В.Д. Травматические неосложненные повреждения костей таза. Суми: ВВП «Мрія» ТОВ. – 2011. -120 с.
- Шищук В.Д., Бабич В.А. Ортопедія і травматологія. Суми. – 2011. – 36 с.
- Шищук В.Д., Сміянов В.А., Руднікова К.А. Медична допомога при надзвичайних ситуаціях. Суми. СумДУ. - 2013. – 144 с.

Шишук В.Д., Щербак Б.І. Теорія і практика реабілітації хворих з ураженням м'яких тканин і суглобів верхньої кінцівки. Суми: ВВП «Мрія-1». – 2014.- 44 с.

Шишук В.Д., Шкатула Ю.В. Методичні вказівки до практичного заняття «Уроджена ортопедична патологія» з дисципліни «Ортопедія та травматологія» (згідно з умовами Болонського процесу) для студентів 5-го курсу спеціальності 7.110101 денної форми навчання. – Суми: Вид-во СумДУ, 2007. – 19с.

Шишук В.Д., Редько С.І. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Анестезіологія та інтенсивна терапія». – Суми: СумДУ, 2014. - 52с.

Шишук В.Д., Бабич В.А. Методические рекомендации «Тактика лечения поврежденных у детей»– Сумы: СумДУ, 2011. – 36с.

Шишук В.Д., Шишук Д.В. Методичні рекомендації до вивчення теми: «Актуальні питання діагностики та лікування постраждалих при політравмі» – Суми: Вид-во СумДУ, 2011. – 60с.

Зеленецький І.Б. Методичні рекомендації «Діагностика та лікування диспластичних синдромів кульшового суглоба у дітей». – Харків: АТ «Харківформвидав», 2014. – 46с

Шишук В.Д., Бабич В.А. Навчальний посібник для самостійної роботи студентів медичного інституту спеціальності «Ортопедія і травматологія» «Study guide for independent work of students of medical institute orthopedics and traumatology»/– Суми: СумДУ, 2011. – 36.

Самомассаж: виды и методика выполнения : учебное пособие Сумы : ООО «Издательско-полиграфическое предприятие «Фабрика печати», 2017. – 112 с.

В.Д. Шишук, Б. І. Щербак А. М. Терехов. Теорія та практика порівневої і постадійної реабілітації хворих на міжхребцевий остеохондроз. Навчальний посібник Суми : ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2016. – 148 с.

В.Д. Шишук, А. М. Терехов, В.А. Бабич. Клишоногість у дітей: діагностика, лікування, реабілітація. Методичні вказівки. Суми : В-во СумДУ, 2016. – 32 с.

В.Д. Шишук, А. М. Терехов, Л. В. Томин Остеохондроз шийного відділу хребта. Методичні вказівки. Суми : В-во СумДУ, 2016 – 27 с.

Лектор

поточку:

д.мед.н., проф. В.Д.Шишук

Зав. кафедри

д.мед.н., проф. І.Д.Дужий